

Uue pärimisseaduse plussid ja miinused esmarakendaja pilgu läbi

Anne Saaber
Tallinna notar

1. Kehtiva pärimisseaduse rakendamisel on tekkinud mitmeid probleeme, mis tulenevalt seaduse erineva tõlgendamise võimalustest on loonud pärimisasjade lahendamisel erineva praktika. Sealhulgas võib välja tuua probleeme pärandi sundosa saamiseks õigustatud isikute ringi ning sundosa mõiste määratlemisel, pärandi vastuvõtmise fakti tõlgendamisel tulenevalt kahesugusest pärandi vastuvõtmise võimalusest, pärandist loobumise ja pärandi vastu võtmata, samuti sellest loobumata jätmise erinevatest tagajärgedest jne. Probleemid on tekkinud seoses võlausaldajate kaitsega, samuti eemalviibivate pärijate õiguste piisava kaitse tagamisega. Kuna seaduse rakendaja ootus on, et seadus oleks eelkõige võimalikult selge, üheselt mõistetav ja mõistlikult rakendatav, siis on pärimisseaduse muutmise vajadus olemas.

2. Ettekanne analüüsib pärimisseaduse eelnõu lähtuvalt ülaltoodud ootuste täitmisest eesmärgiga vastata küsimustele:

- kas uus seadus on rakendatav notarite seisukohast?
- kas uus seadus tekitab rakendamisel probleeme elanikkonnale?

3. Uue seaduse rakendamisel jääks paralleelselt kehtima kolm pärimisasjade lahendamise süsteemi. Uuele süsteemile üleminek tekitab ilmselt probleeme õiguse subjektidele, kuna muudatus on põhimõtteline ja suure tõenäosusega vähemalt esialgu tulenevalt ajalooliselt kujunenud harjumusest raskesti arusaadav.

4. Muutub pärimisasjade lahendamise raskuspunkt - seni oli asjade lahendamisel keskmes "aktiivne" pärija, nüüd on selleks "passiivne" pärija. Võib juhtuda, et aktiivne pärimisasja lahendamisest huvitatud pärija satub raskesse olukorda. Suureneb kohtuvaidluste võimalus. Eemalviibivate pärijate mahavaikimise välistamine eeldab rahvastiku arvestuse oluliselt suuremat usaldusväarsust.

5. Probleemid seaduse rakendajale.

Pärimismenetluse seadusest tulenevatest tähtaegadest. Seaduses määratav tähtaeg peaks olema üldreeglina rakendatav ilma tähtaja pikendamiseta.

Võimalikele pärijatele pärimisasjast teatamise probleemid on suuresti seotud rahvastikuregistri andmetega. Välismaal viibivate pärijate elukoha kindlaks määramine on praktikas keeruline. Üleskutsemenetluse tulemuslikkus ei pruugi vastata pärijate huvide kaitse vajadusele.

Probleemid pärandi koosseisu kindlaks tegemisel.

Sundosa. Regulatsioon on eelnõus oluliselt parem kui kehtivas seaduses. Sellele vaatamata on jäänud mitmed rakendamisprobleemid.

Mõistete ühtsuse ja selguse küsimus. Endiselt on välja toodud pärandi vastuvõtmise mõiste, mis vähendab eelnõu selgust ja üheselt mõistetavust.